

מ"ת 26472/10/13 - ק ב, באמצעות הסניגוריה הציבורית נגד מדינת ישראל, באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

בית המשפט המחוזי בירושלים

מ"ת 26472-10-13 מדינת ישראל נ' ב(עציר)
בפני כב' השופט הבכיר צבי סגל
המבקשת
ק ב (עצירה)
באמצעות הסניגוריה הציבורית
ע"י ב"כ עוה"ד אריאל הרמן וסלבה רודנקו
נגד
המשיבה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
ע"י ב"כ עו"ד שגיא אופיר

החלטה

1. לפניי בקשה להורות על מעצרה של המבקשת בתנאי אשפוז בהתאם לסעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א - 1991 (להלן: "**חוק הטיפול בחולי נפש**").

רקע

2. ביום 19.4.15, הורשעה המבקשת בביצוע שתי עבירות רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**"). במסגרת הכרעת הדין נקבע, כי המבקשת סובלת מהפרעה אפקטיבית דו-קוטבית, העולה כדי "מחלת נפש" במובנה המשפטי, למצער ברמה של ספק סביר (פסקאות 36-41 להכרעת הדין).

3. דינה של המבקשת טרם נגזר, שכן בירור טענתה לענישה מופחתת לפי סעיף 300א(א) לחוק העונשין נמצא בעיצומו. הלכך, מצויה המבקשת במעצר בכלא נווה תרצה, וזאת עד לתום ההליכים המשפטיים בעניינה, קרי עד שייגזר דינה.

הבקשה שבפניי וטענות הצדדים

4. לטענת ב"כ המבקשת, מצבה החולני של המבקשת מחייב את שהייתה בתנאי אשפוז, שכן צוות מתקן הכליאה אינו יכול לתת מענה הולם למחלתה הפעילה; התנהגותה של המבקשת, הבאה לידי ביטוי בהפגנת רגזנות ואי שקט, נובעת באופן ישיר ממחלתה הנפשית ומובילה אותה לעימותים חוזרים ונשנים עם צוות מתקן הכליאה. תגובת אנשי הצוות להתנהגות המבקשת הינה תגובה ענישתית, הגורמת למבקשת עוול חמור ופוגעת באופן קשה בזכויותיה הבסיסיות. כך למשל, הצביע ב"כ המבקשת על העובדה כי המבקשת מוחזקת בתנאי השגחה מתמידים, נשללו ממנה ביקורים ונשללה ממנה החזקת כלי כתיבה.

5. כדי לתמוך טענתו, ולאור הנחיית בית המשפט, הגיש ב"כ המבקשת חוות דעת רפואית מטעמו, אשר נערכה על ידי ד"ר פוקס. בחוות דעתו ציין ד"ר פוקס:

"בגלל מצבה המניפורמי, שגורם לחיכוכים עם צוות הסוהרים, שקרוב לוודאי לא יודעים ולא מסוגלים להתמודד עם התנהגותה החולנית של הנבדקת [המבקשת-צ.ס.], בשל מצבה הנפשי, יש סיכון גבוה, שמצבה של הנבדקת יחמיר... ולכן, אני ממליץ על המשך טיפולה, עד להפוגה מלאה, במסגרת טיפולית שבה הנבדקת יכולה לקבל את מירב העזרה הטיפולית, תרופתית ופסיכותרפויטית ולהימנע מהעימותים הרבים עם הסוהרים... ברצוני להזכיר, שלפי חוק זכויות החולה, רשאי החולה לקבל את הטיפול האופטימאלי המרבי. המסגרת הנוכחית, היא רחוקה מאוד מלהעניק טיפול שכזה..."

(חוות דעת פסיכיאטרית שנערכה על ידי ד"ר פוקס מיום 21.8.15).

6. ב"כ המבקשת הוסיף, כי מבירור שערך מול מב"ן (המרכז לבריאות הנפש של שירות בתי הסוהר) אין אפשרות לאשפז במסגרת שב"ס נשים אסירות או עצורות, וכי במקרה הצורך הן יאושפזו בבית החולים באר יעקב, שכאמור אינו מתקן של שב"ס.

7. בכדי לעמוד על התמונה בשלמותה, ביקש בית המשפט את עמדת הפסיכיאטר המחוזי נוכח האמור בחוות דעתו של ד"ר פוקס, וכן התייחסות מרופא שב"ס לשאלה בדבר טיב הטיפול אותו יכולה המבקשת לקבל במסגרת המעצר (החלטה מיום 26.8.15).

8. ביום 6.9.15 התקבלה עמדת הפסיכיאטר המחוזי, לפיה חברי הוועדה (ד"ר יעקב צ'רנס - הפסיכיאטר המחוזי מחוז ירושלים, ד"ר אגנס וואש - סגנית הפסיכיאטר המחוזי מחוז ירושלים, פרופ' אוריאל הרסקו לוי - מנהל מחלקת נשים בית החולים הרצוג ירושלים וד"ר מרינה ירמילוב - פסיכיאטרית בכירה בית החולים הרצוג ירושלים) לא התרשמו כי המבקשת הייתה שרויה במצב פסיכוי פועיל בזמן שנבדקה, וכי אין הם רואים מקום

לשנות את אשר נכתב בחוות דעתם המקורית מיום 22.6.15, בגדרה נקבע כי: "חברי הוועדה אינם מתרשמים כי מדובר כעת באישה הנמצאת במצב פסיכוטי פעיל או במצב רפואי המחייב אשפוז במחלקה פסיכיאטרית".

9. ביום 9.9.15 התקבלה עמדתה של ד"ר נירה מנור, מנהלת השירות הפסיכיאטרי האמבולטורי במב"ן, בה צוין, בין השאר, כי:

"הנ"ל [המבקשת- צ.ס.] נבדקה על ידי ד"ר פנט בכלא נווה תרצה, בתאריך 6.9.15. על פי הבדיקה אין עדות למצב פסיכוטי פעיל או הפרעה אפקטיבית רבה. היא מטופלת תרופתית. הומלץ על טיפול שיחות עם פסיכולוגית והמשך טיפול עו"ס... מב"ן פועל בכפוף לחוק הטיפול בחולי נפש ומטפל בעצורים ואסירים שנזקקים לטיפול על פי החוק והנ"ל נמצאת במעקב וטיפול אמבולטורי שוטף של מב"ן".

10. ב"כ המשיבה הסתמך על שני המסמכים הנזכרים לעיל וטען, כי הן עמדת הפסיכיאטר המחוזי והן עמדת רופאת השב"ס מלמדות שהמבקשת מקבלת מענה טיפולי הולם במסגרת תנאי מעצרה. עוד הוסיף ב"כ המשיבה, כי אין אינדיקציה חד משמעית המצביעה על כך שהתנהגותה של המבקשת נובעת באופן ישיר ממחלתה, ובהחלט ייתכן כי חיוכיה עם הרשויות וטענותיה לגבי תנאי מעצרה נובעים מהמציאות הקשה בה היא נמצאת. לאור אלו, ביקש לדחות את הבקשה.

דין והכרעה

11. סעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש קובע כלהלן:

"(א) ציווה בית משפט על מעצרו של אדם, והוא סבור, אם על פי ראיות שהובאו לפניו מטעם העצור או מטעם תובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי (להלן - תובע), ואם על פי ראיות שהובאו לפניו ביזמתו הוא, כי העצור חולה וכי מצבו מצריך אשפוז, רשאי בית המשפט לצוות שהמעצר יהיה בבית חולים שיקבע הפסיכיאטר המחוזי או באגף פסיכיאטרי של בית סוהר, ובלבד שאם העצור נמצא בחקירה, יבטיח בית החולים את התנאים הדרושים לביצוע החקירה.

(ב) לא ייתן בית משפט צו לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שקיבל חוות דעת פסיכיאטרית, ולצורך כך יצווה כי העצור יובא לבדיקה פסיכיאטרית, ואם הוא קטין - לבדיקה כאמור בידי

פסיכיאטר מומחה לילדים ולנוער; הודיע הפסיכיאטר המחוזי לבית משפט כי לא ניתן לערוך את הבדיקה הפסיכיאטרית אלא בתנאי אשפוז, רשאי בית המשפט לצוות על אשפוזו של העצור לשם עריכת בדיקה והסתכלות בבית חולים שיקבע הפסיכיאטר המחוזי או באגף הפסיכיאטרי של בית סוהר, ובלבד שמשך האשפוז לא יעלה על תקופת תקפו של צו המעצר.

(ג) ניתן צו לפי סעיף זה, יראו את העצור בעת שהוא נתון באשפוז או בבדיקה כנמצא במשמורת כדן, ויחולו עליו הוראות סעיפים 18 ו-19 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971, בשינויים המחויבים".

12. עיננו הרואות, כי הוראת סעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש מקנה לבית המשפט סמכות במצבים בהם שהיית עצור בבית מעצר רגיל אינה הולמת את מצבו הנפשי-רפואי. אם סבור בית המשפט כי העצור חולה ומצבו מצריך אשפוז, או אז רשאי הוא לקבוע שהמעצר יהיה בבית חולים שיקבע הפסיכיאטר המחוזי או באגף פסיכיאטרי של בית סוהר. כעולה מהוראות החוק, האשפוז נועד לטיפול בעצור, להגנתו ולהגנת עצורים אחרים (בש"פ 92/00 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 240, פסקה 23 (2000)).

13. השאלה המונחת לפתחו של בית המשפט הינה אפוא האם שהיית המבקשת בכלא נווה תרצה עד לסיום ההליכים המשפטיים כנגדה הולמת את מצבה הנפשי-רפואי.

14. ברקע הדברים יצוין, כי נוכח הצהרת מב"ן לפיה לא קיים אגף פסיכיאטרי בין כותלי בית הסוהר המיועד לאשפוז נשים עצורות, הברירה העומדת בפני בית המשפט היא אחת משתיים: או השארת המבקשת בתנאי מעצר רגילים בכלא נווה תרצה, או מתן הוראה על מעצרה בתנאי אשפוז בבית חולים שיקבע הפסיכיאטר המחוזי.

15. לאחר ששקלתי בכובד ראש את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה, לא בלי היסוס, כי דין הבקשה להידחות. להלן יפורטו נימוקיי.

16. עמדת הפסיכיאטר המחוזי ועמדת רופאת השב"ס גם יחד מלמדות, כי מצבה הנפשי רפואי של המבקשת ידוע לגורמים הרלוונטיים בשב"ס ומקבל מענה הולם כנדרש.

במכתבה של ד"ר מנור צוין, כי המבקשת נמצאת במעקב וטיפול אמבולטורי שוטף של מב"ן, וכי היא מטופלת באופן תרופתי. כמו כן צוין, כי הומלץ על טיפול שיחות עם פסיכולוגית והמשך טיפול של עובדת סוציאלית. מדבריה של ד"ר מנור עולה, כי המבקשת מקבלת הן טיפול תרופתי והן טיפול פסיכותרפויטי, אליהם התייחס אף ד"ר פוקס בחוות דעתו, בציינו כי אלו נדרשים לטיפול מיטיבי במבקשת.

17. לא אחד, כי דעתי אינו נוחה, בלשון המעטה, מכך שאין בנמצא אגף פסיכיאטרי בין כותלי הכלא המיועד לאשפוז נשים אסירות או עצורות, מצב המייצר, על פניו, אפליה בין נשים לגברים במב"ן. לו מצב הדברים היה שונה, אפשר שהייתי מורה על אשפוז של המבקשת באגף פסיכיאטרי של בית הסוהר (וייתכן שאף לא הייתי נזקק לכך, מאחר שסביר בעיניי שכבר מלכתחילה הייתה הנאשמת מועברת לאגף זה), שכן כפי שצוין זה מכבר, בית המשפט קבע כי המבקשת סובלת ממחלת נפש. ואולם, משציינה רופאת השב"ס כי באפשרות המב"ן לתת למבקשת מענה טיפולי הולם במסגרת תנאי המעצר הנוכחיים, לא מצאתי לפקפק בדבריה ולהורות על אשפוז של המבקשת בבית חולים חיצוני.

18. לאלו אוסיף, כי אף מועד העלאת הבקשה מעלה קושי מסוים, שכן כפי שצוין לעיל, אין אנו מצויים בתחילתו של המשפט ושל הליך המעצר. המבקשת מצויה במעצר כבר קרוב לשנתיים ודינה צפוי להיגזר בחודשים הקרובים. או אז, ממילא ישתנה מעמדה של המבקשת מעצורה לאסירה וסעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש יחדל מלהיות רלוונטי לגביה. ואולם, כך או כך אין בדברים אלו כדי להטות את הכף.

19. לאור המקובץ לעיל הנני סבור, כי המבקשת זוכה לטיפול רפואי ההולם את מצבה הנפשי-רפואי במסגרת תנאי מעצרה הנוכחיים ועל כן דין הבקשה להידחות והיא נדחית בזאת.

20. דרכה של המבקשת להגשת עתירת אסיר עודנה פתוחה בפניה.

המזכירות תמציא העתק ההחלטה לב"כ הצדדים ולחבריי למושב.

ניתנה היום, ח' תשרי תשע"ו, 21 ספטמבר 2015, בהעדר הצדדים.